

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja pe pešti prejemam, za avstre-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., pe pešti prejemam za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledišča v „zvezdi“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národní tiskarni“ v Kolmanovej hiši

Kdo je bil Brandstetter?

Graška „Tagespost“, bivši organ Brandstetterjev, v katerega je tudi članke pisal mnogo let, zatajuje sedaj svojega podpornika, ker ne more več z molčanjem prikriti njegove sramote, in piše v večernem listu od zadnjega ponedeljka v članku „Affaire Brandstetter“ — „dass das System mit einer persönlichen That in gar keinem Zusammenhang steht.“ Tedaj štajerski nemški ustavoverci, kateri so v vseh narodnih rečeh naši protivniki, pravijo zdaj: Brandstetter nam nij mar, kar je on storil, to je on sam. Ali stojte malo!

Brandstetter nij bil navaden človek, on je bil vodja cele nemške ustavoverne stranke na spodnjem Štajerskem; on je izdajal celej stranki parolo proti Slovincem; on je kričal kaki goljufi, zapeljivci ljudstva, kaki hinavci, nepoštenjaki so slovenski narodni možje, slovenski kandidati, slovenski poslanci. In njegove besede ste vi vsi, ki se ga zdaj sramujete, ponavljali za njim od leta 1865 do denes.

Ali se ne spominjajo nemški časniki, posebno „Tagespost“ več, kako so vpili na vse Čeha, ko je bil Skrejšovski samo dolževan, da se je odtegoval plačati 30.000 gld. inseratnega davka, on, ki je nad 40.000 gld. moral globe plačati! Kak razloček! In vendar so nemški časniki dolge članke prinášali o češki in slovanski korupciji itd. In če je v jednej slovanski založni kakih 100 gld. poneverilo se, kako vpitje v ustavovernem taborju! Kako bi „Tagespost“ vpila na slovensko stranko, ko bi en slovensk poslanec le senco Brandstetterjevega greha imel!

Brandstetter, vodja nemške agitacije na slovenskem Štajerskem, ustanovitelj znanega celjskega „Fassungstaga“, katerega se je tudi Dežman udeležil, ustanovnik radvanjskega nemškutarskega taborja in neštevilnih političnih javnih shodov po vseh mestih in trgih spodnje-Štajerske, on je Vaš mož, gospodje nemški in ponemčeni udje ustavoverne stranke na spodnjem Štajerji! Ne otresajte ga od sebe, drži se Vas!

Toliko za denes. A prihranimo si še besedo o tem predmetu. Podučljiva je za volilce v zlasti v mariborskem volilnem okraju, kjer je slepar Brandstetter 15 let proglašal nas Slovence za sleparje: „wie der Schelm ist etc.“

Rumunija in slovanski vstanek na jugu.

Iz Bukurešta se piše „Politiki“:

„Za jugoslovanski vstanek čuti rumunski narod najgorkejšo simpatije, in kar se je v bližnji Bulgariji resnično gibanje pričelo, čuje se tu glas, kateri vodi do misli, da bi Rumunija v slučaju vstanka v Bulgariji ravno tako malo neutralna ostati mogla, kakor nij mogla Črnagora za čas hercegovinskega vstanka obljubiti neutraliteto.“

Mej nami in Bulgarijo je sedaj jako intimna vzajemnost. Mnogobrojne bulgarske družine živé tu, ter so kot domačini in ravno tako je mnogo Rumuncv naseljenih v bulgarskih mestih. Kupčijske zadeve so mej obema deželama tako intimne narave, da od meje kot pregraje še govoriti nij treba. Od tod v Ruščuk pelje se dostakrat za radost in ravno tako iz Ruščuka v Bukurešt.

Jeden Bulgar je bil mnogo let voljen župan v glavnem mestu Bukurešt. Tudi iz okoliščine, da je nekdanj bila Bulgarija in Rumunija samo jedna vladarna država, postala je važna tradicionalna zveza. Na kratko, ne varamo se, ako mislimo, da bode v slučaju vstanka v Bulgariji rumunski narod svoje dejanske simpatije ravno tako izkazal, kakor izkazuje denes nasproti bosensko-hercegovinskem vstanku Črnagora.

Knez Karol, kateri je kakor igrača v rokah vnanjega vpliva, bode gotovo stražil nad neutraliteto in to je nedvomno.

A glas dežele je pa vendar važnejši faktor, kot zadržanje v deželo pripeljanega prestolnega vladarja, in tudi iz regularne vojske bi cele čete v Bulgarijo odšle, ter se udeležile boja bulgarskih sosedov proti turškemu tlačitelju.

Ko bi pak slednjič, kar se tu zopet prav resnobno pripoveduje, da bode Srbija in Črna gora na spomlad boj proti Turčiji pričela, potem pak mora na vsak način tudi knez Karol Turčiji vojno napovedati, ker narod bi ga za to silil, in ker Rumunija nikakor ne more izločena biti tam, kjer se tiče, dežele evropske Turčije spraviti v novo državno organizacijo.

V resnici se tudi uže sedanje ministerstvo Catargiu in še celo od svojih prijateljev dolži, da solidaritete z narodi, ki imajo jednako prošlost in jednako osodo z narodom Balkanskim, silno zmanjšuje in se preveč na labirintične blodenja nemškega in magjarskega vpliva vpletati daje.

Tudi se govori o tem, da bode zbornica pri prihodnjem zasedanji priliko iskala,

Listek.

Leibniz na Ruskem.

Ne samo za višje stanove, — kakor ondan enkrat na tem mestu dokazano — tudi za ljudstvo je skrbel Leibniz. Tako je izrekel željo: Naj bi se tudi javne rokodelske šole ustanovile, da bi se dečki ne zadrževali od mojestrov toliko let nepotrebno s tepenjem in bičanjem, na veliko škodo države, katera izgubi s tem enoliko koristi kolikor oni življenja, kajti mogli bi jej koristiti, dočim se doslej njihova spretnost kesni, namesto speši. Taki zavodi, za praktično življenje ustanovljeni in realke imenovani, so se napravili res početkom 18. veka.

Ali denašnje realke nemajo več iste namena, in mi bi se znova držnili vprašati: Bi-li ne bilo mogoče taciš šol ustanoviti, kjer bi se dečki raznih rokodelstev teoretično in praktično učili? Mislimo si pa take šole na sledeči način: Glavno

mesto vsake kronovine bi vsaj moralo eno šolo imeti, kjer bi se vsa rokodelstva podučevala. Delila bi se na toliko oddelkov, kolikor je rokodelstev: Torej bi imela oddelke za črevljarje, usnarje, krojače, mizarje, kovače, ključarje, suknarje itd. Razen rokodelstev bi se raznih predmetov po 4 razredih učili, na. pr. jezikov, zemljepisja, zgodovine s posebnim ozirom na postave državne, prirodoslovja s posebnim ozirom na zdravilstvo, risanje itd. Kakor imamo uže šole za kmetijo in vinorejo, tako, upam, bomo s časom tudi do rokodelskih šol prišli. Ali ne?

Prva podlaga človeške sreči je dobra odgoja mladine, katera tudi vravnanje studij zapopada. Tako govori Leibniz v spomenici poslani Saksonskega kralju v ta namen, da bi se tudi v Draždanah ustanovila znanstvena akademija. A nij bil uslišan. Tudi pri Hanoverskem knezu nij nič opravil s svojimi človekoljubnimi nasveti; ta maziljena glava je bila presurova, da bi take reči

zapopadla; zasmehovali so blagega učenjaka.

Iskal je torej pribežališča pri Petru Velikem, Ruskem carju, kateri si je veliko prizadel za omiko svojih podložnikov. Do njega se ozre Leibniz s prostim pismom: Akoravno, pravi, so me za javne posle in sodništvo rabili in v teh zadevah mogočni knezi mojih nasvetov iskali, cenim vendar znanosti in umetnosti višje, ker se z njimi vedno pospešuje čast božja in blagor vsega človečanstva; kažejo se namreč posebno v znanostih in preiskavanji nature čuda božja, njegova moč, modrost in dobrota; umetnije in znanstva so pravi zaklad človeškega rodu; po njih premaga umetnost naravo, po njih se dobro vzgojeni narodi ločijo od barbarov. Zato sem od mladih let znanosti ljubil in se z njimi pečal; imel sem tudi srečo, razne, nenavadne reči iznajti, katere so nepristranski in slavni možje jako hvalili. Manjkalo mi nij družega, nego mogočnega gospoda, kateri bi se za take reči zanimal.

ministerstvu Catargiu dati migljej s kolom, naj svoje mesto popusti in odstopi.

Vsakako pa se tu dogodjaji jugoslovanske vstaje z največjo in z najpazljivejšo pozornostjo sledé. Ako tedaj vstanek raste in ž njim vspehi, potem bode tudi narodna stranka rumunska moment za došel smatrala, da izstopi iz svoje čakajoče in brezdelavne politike, ter se z jednim smelim korakom polasti in osvoji situvacije.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Ercegovskega se brzojavlja „Politiki“: V Zubcih so bile tri ženske pri poljskem delu od turških vojakov napadene, teško ranjene in sem na avstrijska tla prinesene. To je začetek turških reform.

Iz Starogradiške se „Obzoru“ brzojavlja: Četa ki je v Motaici, je pod Ristom Tesićem in Simom Štefanovićem 28. nov. pri Malem Vakupu s Turci skupaj trčila, 4 Turci so mrtvi ostali, več je ranjenih. Vstaši so priprenili več konj, volov in brane, popalili čardak hadži-Derviš-age.

O turške vojski se piše nemškimi novinami: Turki na sebi izkušajo resničnost reka, da nesreča malo kedaj sama prihaja. Ne dovolj na poslednjih nesrečah, ki so turške vojski pogum vzele, kažejo se sedaj še druge prikazni, ki jemljó turškim poveljnikom veselje do energičnega vojskovanja. Uže dalje časa se je opazoval mej turškimi vojniki duh slabe discipline. Kmalu je pa upornost vojakov očitno pokazovala se. V zadnjem času je popolna nepokorščina mej vojaki v Trebinji pojavila se. Oficirji so morali sekati na uporneže, ker niso hoteli marširati in so morali s kavalerijo infanteriste ukrotiti. Uzrok te prikazni je: turški vojaki niso 20 mesecev plače dobili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. decembra.

Poljski „Czas“ prinaša novico, da bode Lasser februarja meseca iz ministerstva stopil in prevzel predsedništvo upravnega sodišča. Naslednik bi mu bil Kellersperg.

In takega menim, da sem pri Vašem carskem veličastju našel, ker Vaše veličastje želi in more po velikej državi zavode zato skoro brez težave in stroškov ustanoviti. In koncem pisma: Štel si bom v najvišjo čast, veselje in zaslugo, V. C. V. pri tako hvalovitem in bogu prijetnem delu pripomoči; kajti iščem koristi vsega človeškega roda — in ljubše mi je pri Rusih veliko dobrega storiti, kot pri Nemcih ali drugih Evropejcih malo.

Peter Veliki, ki se je bil z Leibnizom uže preje osobno seznanil, je z veseljem sprejel njegove blagodejne nasvete. Imenoval je Leibniza za tajnega sodniškega svetovalca Ruskega. Tako je ta izdelal mnoge spomenice za vravnavo vladnega kolegija, znanstvene akademije v Peterburgu in drugih zavodov za razšir in prospah omike na Ruskem. Te spomenice je še le nedavno (1873) grof Guerrier v Moskvi iz tamošnjih arhivov priobčil.

Najprej zahteva vravnavo posebnega

Magjari so svojo brutalnost zopet posvetili. Odpravili, uničili so slovaško Matico v Turoč-Martinu. Dolgo je, kar so zamahnili bili nad tem kulturnim zavodom, zdaj je surova roka pala.

Vnosa je države.

Iz Carigrada se javlja, da je imel avstrijski poslanik pri sultanu avdijenco, ki je trajala več kot jedno uro. Potem je šel Zichy k velikemu vezirju. Kaj je bilo ukrep-ljevano, tega telegraf ne pové. Veliko ne pričakujemo.

Iz Belgrada se javlja: Ministerstvo bode odstopilo, senator Hristić je dobil nalog, drugo ministerstvo sestaviti. Hristić je konservativec, brez dovoljenja Rusije on vojne ne bode začel pravijo. Ali v zadnjč je bil baš on v Črnej gori. Torej se ne more nič gotovega reči.

V Rimskem parlamentu je Petrucelli interpeliral, kako misli italijanska vlada varovati pravice italijanskih državljanov, ki imajo turška dolžna pisma. Minister vn-njega je rekel, da obžaluje, da je interpellant rabil take besede, kakoršne niso v diplomatičnem jeziku navadne. Torej je Petrucelli gotovo o Turkih govoril celo resnico. Sicer pa je minister rekel, da se je vlada družim vladam pridružila, ki so svoje korake v tem storile.

Španski ministri so pod predsedstvom svojega kraljiča sklenili, 5. decembra objaviti oklic, naj se Kortesi zberó.

Iz Berlina prihaja jako važna vest, da je tja prišel knez Gorčakov, konferiral jedno uro z Bismarkom, kateri je bil potem pri cesarji sprejet. Povsod kujejo velike plane.

Zidalec Suec kanala izjavlja, da je za Angleže imel akcije rezervirane, katere je zdaj prodal egiptovski kralj, in izreka svoje veselje. Lesseps je dober Francoz, torej vé, da ta angleški korak nij bil na posebno škodo Francoske storjen, posebno nema tistega pomena, kakor so ga berlinski Bismarkovci precej slutili, da bi razdvojil Francosko in Angleško.

Dopisi.

Iz Celja 30. novembra. [Izv. dop.] V denšnjem „Slov. Narodu“ čitam, da je Brandstetter še na njegovem domu. A to nij več res, ker je Brandstetter v nedeljo ob 12. uri po noči bil sem v Celje pripeljan in v ječo dejan. Še tisti večer je bil prepir zaradi njega v tukajšnji gostilnici pri „Erzherzog Johanu“ in nekega gospoda je mestna policija zaprla in še tisto noč iz-

kolegija z veliko oblastjo, enakega denšnjemu ministerstvu za uk, trgovino in zdravstvene zadeve. Temu bi bile podrejene tudi vse šole. — Kar se tiče šol, morale bi trojnemu namenu ustrezati: a) Moralno vzgojevanje pospeševati, torej v otrocih pobožnost, dobrosrčnost, pokorščino, poštenost itd. razvijati; b) o jezikih in znanstvih podučevati; c) kot umetniške šole z risanjem, rezljanjem itd. se pečati.

Za podučevanje jezikov postavlja sledeči načrt: Otroci, namenjeni rokodelstvu, se imajo samo ruščine učiti; kdor se poprime trgovine, naj se poleg ruščine tudi latinščine in nemščine uči; kdor želi višjo izobraženost doseči, imel bi se vrh tega grščine, francoščine in italijanščine učiti. Dečki, namenjeni za duhovstvo, bi se morali tudi hebrejskega poprijeti; in slednjč, kdor hrepeni po učnosti in hoče pravico do viših uradov v državi in cerkvi doseči, moral bi si popolnem osvojiti grščino, ter se vaditi nekoliko arab-skega. Za umetniške šole zahteva Leibniz:

pustiti morala. Ta gospod je zdaj tožbo vložil proti prisilstvu. Brandstetter je baje imel pred sodnikom uže zagovarjati se.

Drugo neresnico čitam v dopisu „Iz gornje Savinske doline,“ v katerem je celjski okrajni glavar Haas hvaljen kot obče priljubljena osoba. Povem vam, da to nij res. (Tiskovne razmere nam branijo, ves dopis tiskati.)

Iz Vojnika na slovenskem Štajerskem 25. nov. [Izv. dop.] Nedavno je bil iz Šmarja žusemski župan opisan, kateri je celo v okr. šolski svet izvoljen bil, kar je zares žalostno! — Pa kaj tacega in enacega se tu in tam vidi. Vojniška občina je ena največjih okolu Celja, ona voli 6 volilnih mož za volitev poslanca, celó vojniški trg je v njej zapopaden, kateri ima dovolj odličnih mož, tudi zunaj v velikih vaseh so taki, kateri znajo dobro brati in pisati, ali večina odbornikov velike vojniške občine si je pred 2. leti izvolila župana, ki ne zna v sedanjem času ne brati še manj pisati, kateri je pa tudi ud kr. š. sveta, tako, da bi človek na prvo besedo skoro ne verjel, kako je enako in tako v takem kraju mogoče, kjer je na zbirko za tak urad sposobnih močij. Nij zameriti županovi nesposobnosti ampak le takim volilcem, ki kažejo pri takih činih nespametno ali pijano glavo in ne vedo kaj duh časa terja, uže zdaj vsak otrok brati in pisati znati mora, kateri pa nema imenitne posle v rokah. Zatorej je zrela misel, kar je pred letom celjski okr. zastop na deželni odbor prosil, naj se postava naredi, katera bo velevala, da mora vsak župan branja in pisanja zmožen biti. Kakor je znano pritiska vojniški župan na akte štampiljeno svoje ime, kar ne more imeti toliko verjetnosti kakor lastnoročni podpis. No pred 8 let je bil sedež županstva vedno v trgu. Pripoveduje se, da je v tistem času, ko se je volitev župana bližala, kraju duhovenstvo mnogo storilo, da bi bil novi župan zunaj na kmetih. Izvoljen je bil res župan zunaj trga značajan mož, tudi cerkveni ključar. Pa ta butara mu je postala s časom preteška, in je županstvo po drugi volitvi odložil. V zadnji volilnej dobi sedanji župan izvoljen nij bil dolgo duhovenstvu po volji, čeravno je iz kmetske strani. Hotel je pokopališče po farovškej njivi raz-

Katekizem kot posnetek sv. pisma, logiko, godbo, aritmetiko, geometrijo, risanje, rezljanje, splošne znanosti o kmetijstvu, vadbe o boritvah, jahanji, toda vse po izvolji vsacega učenca. Dečki, ki so za rokodelstvo ali tržestvo namenjeni, naj bi do 12. ali 14. leta v šolo hodili, potlej naj bi se oddali v učenje mojstrom, ker bi morale nadaljevalne šole skrbeti, da bi vsega ne pozabili. Drugi bi morali do 18. leta šolo obiskovati, ker bi se potem kmalu pokazalo, kako sposobnost ima ta ali oni, ter bi ga po tej sposobnosti porabili v državi.

Da bi pa neprilike nemških univerzitet zabranil, svetuje Leibniz, ne dajati študentom neomejene svobode, „kakor se je ta škodljiva napaka na nemških univerzitetah ukoreninila,“ ampak stanujejo in uče naj se po zavodih pod nadzorstvom učiteljev, kakor na Angleškem, dokler niso tako daleč, da zamorejo kako službo opravljati ali svojo hišo gospodariti.

V. K.

Leibniz

širjeno imeti in tudi pri pobiranju stolnih činžev je nasprotoval. Pa tudi tržani imajo njegovo naganjanje prenašati. Naj še bo zvečer tako poštena družba v gostilni skupaj pride še pred uro občinski sluga s puško raziti se velevat, a tam po vaseh, kjer nemajo ljudje cele noči miru si pa ne upa. Te nadležnosti so si pa tržani sami krivi. Ker se trg pri zadnji volitvi obč. odbora nij udeležil ima od 18 odbornikov samo 2. Lahko bi bili tržani v večini in županstvo v trgu imeli, ko bi bili šli vsi edini na volišče. Rekli so nekateri, da nij treba voliti, saj bo tako trg skoro na prošnjo ločen v svojo občino. Udeležitev pa bi ne bila čisto nič škodila, le koristila, in tem bolj bi bil trg pokazal politično zrelost, ločitev bi se zadar tega ravno tako lahko zgodila in še lažje, katera je še pa zdaj praskanje. Prvič je trg prosil za ločitev od okolice, katera ima blizu 90 h. št. Okoličani so pa zoper to odtrganje od sedanje občine protestirali in ločitev se nij dovolila. V drugič je zopet trg prosil za samo trško ločitev na katero se precej časa čaka. Občinski odbor povsod trgu nasprotuje, zato dvakrat škoda, da trg nij dobro v odboru zastopan. Najboljša bi bila združenost in edinost, v katerih se občinski stroški olajšujejo.

Iz Mokronoga 26. nov. [Izv. dop.] Včeraj je bila tukaj volitev novega občinskega odbora. Večino glasov dobil je sedanji tukajšnji župan bralcem „Sl. N.“ dobro znani nemčur gosp. Pischmacht; živ dokaz, kako malo vneta za majko Slavo je večina tukajšnjih prebivalcev, mej kojimi se odlikujejo za nemčurstvo tukajšnji c. k. uradniki, in župnik gosp. Windischer.

Druga stranka agitira pa za gosp. Šašeljna kojega sicer nečemo posebno pohvaliti; vendar on je dosta boljši mimo arogantnega krojača Pischmacha, katerega smo siti uže do grla. — Tedaj možje odborniki! Zdaj je prilika iznebiti se tega možiceljna in mu zopet podati v roke škarje krojaške!

Izid volitve novega župana poročamo o svojem času.

Pri tej priliki moramo omeniti neke grde napake v našem trgu, to je ostanka nemške kulture. Večina naših tržanov najraje le nemški „govori“ rekte nemški blodi, domači jezik pa prezira i zanemarja. — Pristavimo še, da nijeden naših tržanov ne umé pravilno niti govoriti niti pisati slovenski; a nemški umejo pa tako — kot šentjurski „purgarji“ v 271 šte. letošnjega „Slov. Naroda“.

Iz Trnovega 29. nov. [Izv. dop.] V „Novicah“ in v „Sl. Narodu“ bila je osoba poltičnega kameleona tukajšnjega uže nekoliko karakterizirana. Ker pa ta ničla neutrudoma sama za-se agitira, da bi se na županski stol urinila, treba se mi zdi, da „Morinovi“ značaj še nekoliko bolj osvetim. On je res uže vse regijone ljudske družbe prolazil in se v vsakem obziru vedel ljudem prikupiti. Ne zdi se mi vredni značaj te „lesice“, kakor ga uže sploh tukaj imenujemo, v vseh njegovih dobah tukaj slikati. Ozmimo se nekoliko le na dobo njegovega mežnarstva. Tedaj ko je bil cerkvenik in hlapec učiteljev, kateri je ravno tukaj služboval in za mežnarska opravila — kot dekretirani cerkvenik, odgovoren bil, vedel si je se zvižalo učitelja tako opresti, da je potem delal z njim skoro o kar je hotel. A

tudi temu se je pod prednikom sedanjega učitelja g. R.—tom konec storilo. Poleg visocega plačila, katerega mu je mogel dati, posleparl mu je v vasi „Šembije“ bil še vso žitno biro. Ta manipulacija ga je pa tudi nazadnje še o pravem času ob mežnarijo spravila, po kateri se mu še dan denes sline cedijo. G. R.—t. mu je popolno sleparstvo v svojem času v nekej javnej hiši tukaj pred gg. Šabcem, Markcem, Hodnikom in Brozinatom tako temeljito dokazal, da imenovani „universal-kompere“ prav nič ugovarjati mogel nij. V pričo vseh imenovanih gospodov je B. zahteval, da naj ga sodnijsko doišče, ker je pa slutil, da bi bil na to vižo ob pravico volitve in voljen biti prišel, stisnil je „Morin“ svojo kameleonsko kožo v zavetje ter vse voljno prenesel, da bi grenki spomin na to klofuto — časom izginil.

Trnovci! Ali res tacega moža hočemo za prihodnjega župana si izvoliti? Jaz pravim da ne! Tudi on za ta posel popolnem nič sposoben nij, ker o kmetijstvu in blagostanji ter potrebah občine nikakoršnega zapopadka nema. — Njegovo polje do sedaj bila je le šivanka in poprej zvonorske vrvi. Naj bode dovolj.

Domače stvari.

— (Urednika „Slovenskega Naroda“) čaka razen včeraj omenjene, še druga tiskovna pravda, a tudi ne pred porotniki, nego pred okrajno sodnijo. Državni pravdnik bi rad, da bi mi bili obsojeni zaradi „zanemarjene uredniške dolžnosti“.

— (O Brandstetterju) pišejo sedaj vse novine, kako je sleparil tako dolgo z menjicami, da je zdaj en milijon dolžan. Čudno je pa vendar, misliti, da bi njegov najintimnejši prijatelj in zdanji denuncijant Seidl ne bil uže prej vse vedel, ker se je stvar uže dolgo plela. — Iz Dunaja poroča telegram: Brandstetter je mandat položil. — No, dosti je trebalo, predno je odpravljen. — Kaj pa njegov drug Seidl z zarubljenimi dietami? Ali nema nobenega prijatelja, ki bi mu svetoval, naj posnemlje vrednega si prijatelja Br.

— (Dr. Klunov testament.) Povedali smo uže, da je sicer neznačajni človek odpadnik in renegat svojega roda pokojni dr. Klun sicer lep testament naredil. Naj denes to dopolnimo: 20.000 gld. je zapustil za vdove ljubljanske, vsakoletne štipendije. 15.000 za osem študentskih štipendij za vse šole razen teologije in sicer za sorodnike ali pa kmetске sine iz Moravčega. Dalje 25.000 za ustanovljenje šole in vzdržanje učitelja v Sdregni (?) v Istri, svojem rojstvenem kraju. Pri šoli mora biti drevesnica in kmetijska šola. Zraven tega so še veliki legati sorodcem in njegova žena dobi še poleg vsega velikansko premoženje, ki ga je bil Klun nagrabil vkup.

— (Vendar... „verträgt sich nicht“), kajti „L. Tagblatt“ od vtorka pravi, da „die hiesigen (nemške) Theater-vorstellungen nur dazu in Scene gesetzt werden, um zu Ausfüllen auf Privatpersonen misbraucht zu werden,“ ter zažene nemškeje direkciji na glavo še en „unverschämt“ in pravi, da neče nič več referirati o predstavah.

— (Denes) je slovensko gledališče.

— („Učiteljski Tovariš“) naznaja, da bode tudi po novem letu še izhajal.

— (Surovost.) Predvčerajem po polu dne je nek kmetisk fant sprl se na dunajskeje cesti s svojo ljubico in jej neko ruto potegnil z rok. To vidi policaj in se meša v čisto privatne „oparje“ fantove, ter ga hoče v zapor peljati. Fant se ustavlja, češ, jaz vam nijsem nič naredil, kar je bilo res. Policaj, namesto da bi ga z lepo pogovoril, ga tira in pahne v neko vežo. Tam prideta njemu na pomoč nemška gospoda, Müller, ki ima zavod postreščekov, in nekov Windischer, ter prostovoljno policijsko ali beriško službo opravljata. Teptali so po njem! Ljudij se je naenkrat veliko nabralo, in vsi, ki so videli, izražajo svojo nevoljo nad surovostjo, s katero so policaj in omenjeni s fantom ravnali. Bilo bi pač dobro, da bi od direkcije policaji dobili malo dobrih instrukcij, kako naj se s taktom obnašajo, da ne bo tacih surovin.

— (Sneg) nas je zapal uže jako na debelo. Tržaške pošte denes nij bilo, moral je torej na Krasu sneg visoko pasti. Tudi mej Šenpetrom in Reko je vse zamedeno.

Razne vesti.

* (Trichinoza v Missisipskeje dolini) se strašno razširja. Dr. Jurij Sulton pravi, da je v južno-vzhodnem delu Indije 3—16 % trichinoznih svinj. — Če se pomisli, da se v zapadnih državah od mesarjev samih nad 4 milijone svinj na leto pokolje in njih meso osoli; in če se vzame, da je samo 4 % trichinoznih, dobimo število 221.484 bolnih repov, ali pa 44.296.800 angl. fantov mesa, katero se vsako leto od trichinoznih svinj pojé. Ena sama unča pa uže zadostuje, da se človek ostrupi in v istini je tam umrljivost tudi zares velika.

Listnica uredništva: A. Ž. v Lj. Se prabi ob priliki, hvala. B. Nemogoče. G. H. L. Rokopisi se sploh ne vračajo. Sicer pa smo dopis tudi uže uničili.

Posebno pozornost

zasluži inserat firme S. Sacks & Co. v Hamburgu, v denašnji številki, katera se nam zaradi točno in pazljive postrežbe naročnikov najtoplejše priroča.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V četrtek 2. novembra 1875.

V spomin rojstnemu dnevu

FRANCA PREŠIRNA

v slovesno razsvetljenem gledališču.

E D D A

Drama v 4 dejanjih, spisal J. Weilen, poslovenil V. N. Hrabroslav.

Garderoba „Narodnega kazališta Zagrebskega“.

Odgovorni vodja g. J. Kocelj.

O s o b e:

Johan Karpezan, polkovnik in poveljnik prostovoljcev — g. Schmidt.
Magdalena, baronovka Wildavska
njegova žena — — — — — gdč. Ledarjeva.
Pflug, častnik } v Kar- — g. Bledkov.
Jan, zastavonosec } pezanovi — g. Š. Paternoster.
Simplici, vojak } armadi — g. J. Gorenc.
Martin Kielholt, svetovalec — g. Kocelj.
Erzabé, njegova sestra — — — — — gdč. Podkrajškova.
Anka, } njegova otroka — — — — — gdč. Namretova.
Niels, } — — — — — g. Kajzel.
Paul Hansen, Ankin ženin — — — — — g. Trnovec.
Klus Selle, mornar — — — — — g. Jekovec.
Hening Wulf, morski stražar — g. V. Volta.
Hans Karstens — — — — — g. Rebolj.
Star Frizijan — — — — — g. Štirski.

Častniki in vojaki Karpezanovi. Frizijani obojega spola. — Godi se leta 1623 v izhodnji Friziji, blizu Auricha.

Pri predstavi svira c. kr. godba 46. polka pešcev vojvode Sachsen-Meiningen.

Kasa se odpre ob 1/2 7. uri. — Začetek ob 7. uri zvečer.

Prihodnja slovenska predstava bo v sredo 8. decembra 1875 (praznik).

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij boleznj, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicjn in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabetes, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojence in je bolje nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svētnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svētnika Dr. Wurzerja,
Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsni boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svētovalac in član mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svētovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svētovalac.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v Berliner Klinische Wochenschrift od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanja in hipohondriji.

St. 65.715. Gosposdični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanju.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanju v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljja višje javne trgovinske akademije dunajske, na akoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v puščah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah vs 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Merenu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerjarskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih rakaznicah ali povzetjih.

(272)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Dunajska borza 1. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gl.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73		40	
1860 drž. posojilo	111		80	
Akcije narodne banke	924		—	
Kreditne akcije	198		90	
London	113		55	
Napol.	9		09	
C. k. cekini	5		36	
Srebro	105		90	

Samo v

Pollak-ovej

najstarejšej in slavnejšej

27 kr.

univerzalne zalogi blaga

na Dunaji,
Mariahilferstrasse 1,

prodaja se kakor je uže obče znano z najzvestejšo garancijo najboljšej kakovosti in pravosti blaga vedno najnovnejše blago na debelo in na drobno.

Ovčje-volnate oblačilne snove,

najfinejše in modernejše, za vsako sezono v vsakej barvi, gladke, progaste, jednoje in šotsko karirane in sicer: **lüster, rips, plaid-snovi, diagonal, flanel, Cheviot** (suknjene oblačila) in poleg še mnogo drugih stvari.

Platna, vsake vrste **prta na mize iz cvilja in damasta, gradl, bel in barvast, pregrinjala, chiffon 3/4, celo 3/4 široki; perkal, turški kreton** poleg tisoč drugih rečij.

Popolna zaloga **pletenege blaga, zavratnikov** za gospode in gospe.

Največa zaloga **svilnatih in zametastih trakov** v vsakej barvi in širokosti. **Ovčje-volnate in blond-čipke** tudi obšite z biseri, kakor tudi sploh vse v to stroko spadajoče stvari in to

vse le po
27 krajc.

Razpošiljatev proti poštnem povzetku tajok. Izgledki in zaznamek blaga zastonj in franko. (326—14)

St. 16598.

(419—1)

Razglas.

V splošno natančno spolnovanje se nasledne točke magistratnega ukaza od 22. novembra 1852 št. 5662, ki se tičejo mestne snažnosti na novič razglasijo z pristavkom, da se bodo dotični prestopki brez obzira v denarji kaznovali.

Hišniki ali hišni oskrbniki morajo brez posebnega ukaza, sneg takoj ko zapade vsako jutro, in sicer do konca januarja do sedmih in od februarja naprej do pol sedmih, naj je že prej ta dan ali pa čez noč zapadel, ob svojih hišah in ob drugem tik ulic ležečem posestvu tako na široko, da zamoreta dva človeka vātric iti, proti sredi ulic

odmetati, in tako pomesti, da je pot čedna, in da se brez nevarnosti po nje hoditi zamore. Ravno tako morajo hišniki in hišni oskrbniki skrbeti, da o požlepci led pred hišami o določenih urah na zgoraj omenjeni način nasekajo in na sredo ulic zmečejo, prostor pa, da bi se komu kaka nesreča ne pripetila z peskom, zemljo ali pa z žaganjem potresejo.

Če bi pa požlepacia kaki drugi čas čez dan nastala, se bo dalo z bobnom naznati, da imajo gospodarji led spred svojih hiš in svojega tik ulic ležečega posestva kakor je zgoraj omenjeno posnažiti.

Prepovedano pa je sneg iz hiš in dvorišev na ulice in prostore mesta ali predmestji izmetovati.

Sneg mora hišni gospodar koj v voda ali pa na kaki drugi pripravi kraj zvunaj mesta in predmestji izpeljati. Ravno to se mora s snegom zgoditi ki z streh zdrči ali se ogrebe.

Mestni magistrat v Ljubljani,
29. novembra 1875.

Lekarna Piccoli.

Aparati za samo-briganje,
pasovi za počene, uretralne in
materične brizge.

Menoti-Pastilje (ki so na dunajskej svetovnej izložbi 1873 dobile darilo). Te pastilje čudovito delajo proti prehlajenju in krču, kakor proti kašlju, jetiki, ki se še le začelja, proti hripi, boleznim na pljučih in v grlu, in proti vsakovrstnem kašlju, tudi kroničnem. Škatljica velja 75 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Pravi sajdljicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr. (132—147)

Narocila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

214 2001c
vom State garantirte
Hamburg
Geld-Verleihung
bistht aus dem Capital von 7.003.080 Rmk.
In hieser großen Capitalien-Verleihung
müssen inmergebis bei hieser Zeit von nur wenigem
Wenigen in 7 Bietungen
41.700 Gebotne
unter nur 51.000 loofen für zur Verfügung
gelangt, worunter fid
Hauptbetfer
von 375.000
spezial Reichmark:
250.000 — 50.000
125.000 — 40.000
80.000 — 36.000
60.000 — 30.000
etc. etc. bihöben. An bei auf bei
15. & 16. Decemb. 1875
amtlich feigegebenen ersten Bietung tofent:
Geld-Orig.-Loose M. 6. oder H. 3. 50
gelbe Orig.-Loose " 3. oder " 1. 75
Organ Eintragung bei Betreff (in Bank-
noten oder Postmarken) über gegen Nachnahme
werden bei mit dem Staatswappen versehenen
Originalloose von uns verhandelt mit der amt-
lichen Pläne gratis begehrt.
Erfort und gefügiger Bietung toffen mit
bei gefüglichen amangefordert die amtliche
Gebührliche nachden und erfolgt die Auszahlung
bei Gebühre prompt unter Staatsgarantie.
Für bei jederigen Aufklärung genügt die
Frage: Woher zu sein, welche man für die
und direkt zu werden an
O. Sacks & Cie.
Staats-Effekten-Gandlung,
Hamburg.
(418—1)